

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Εκτός λας: θρονείται άμα
δε έη πώς δε φοβάνται την
άλήθεια—ΓΥΧΑΡΗΣ.

Έτσι γλωσσα έχω τον ψ
ιμός της καύσης.
ΒΕΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ζ'.

ΠΕΜΠΤΗ, ΚΡΗΤΙΚΗ 12 ΤΟΥ ΗΛΩΗΡΗ 1909

ΓΡΗΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΣΗΜΩΝΗ ΑΡΙΘ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 352

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ. Φυλλάδες του Γεροδήμου.
- Α. Μ. ΜΟΙΡΑΣ. Οι σωτήρες.
- ΜΙΧ. Γ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ. Το σχολείο και το παιδί.
- ΜΑΡΚΟΣ Σ. ΖΑΒΙΤΖΙΑΝΟΣ. Άθρόπινες αντίληψεις.
- Γ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗΣ. Δίπλα στο φουερό.
- ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Μίλτος Λίβις, Σ. Σ.
- ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—ΧΡΟΝΙΚΟ ΒΔΩΜΑΔΙΑΤΙΚΟ—
Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ—Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ.—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜ-
ΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΟΙ ΣΩΤΗΡΕΣ

Τους καρτερούσαμε και ήρθανε. Και νά, οι Σωτήρες. Και νά, οι άντρες που θα σώσουν τον καταρρημαγμένο τουτον τόπο, νά, οι άντρες που θα θεμελιώσουν την καινούρια πολιτική μας ζωή, την βξω από κάθε κόμμα και από κάθε συναλλαγή και από κάθε προσωπική ψωροφιλοτιμία. Ένας κ' ένα δλοι τους. Ριζοσπάστες, μεταρρυθμιστές, ανοιχτόθωροι, άγνοι και καθαροί από κάθε κομματική βρωμιά. Κι ο κ. Ράλλης άρχηγός τους. Και το Υπουργείο του, Υπουργείο Σωτηρίας, στο κι αν ο κ. Ράλλης, από υπερβολική μετριοφροσύνη του, δέ τονέ δέχεται αυτόν το χαρακτηρισμό.

Οι περιστάσεις, μάς ειπαν, ήταν κρίσιμες. Το Κράτος και η Φυλή περνούσαν τη μεγαλοδοξιά τους, ή μέρα του Στρατωμού ζύγωνε και η καμπάνα ή θανάσιμη χτυπούσε. Οχτροί άπ' όξω και οχτροί από μέσα. Οι σανίδες έτιμες και τα πιστόλια με σηκωμένο τον κόκορα. Κάτι μεγάλο έπρεπε να γίνει για να μπορέσουμε να σώσουμε. Και το μεγάλο έγινε. Έπιασε ο Θεοτόκης κι ανέθηκε ο Ράλλης. Σωρεβαλιάστηκε το ένα προσωπικό κόμμα και ήρθε κορδατωτό και λυγιστό το άλλο. Και σωθήκαμε.

Σε μία τέτια κρίσιμη περίπτωση ή Μεγάλη Κρήτη ποδοπάτησε τα προσωπικά κόμματα κ' ένωθηκε σ' ένα κόμμα, κάτου από μία σημαία λευκή, κάτου από έναν πόθο άγνό και μεγάλο. Η ταπεινή Ελλάδα δέν είχε τη δύναμη νάν τη μιμηθεί. Οι πολιτικοί άρχηγοί της δέν είχαν το κουράγιο νάφισουν κατάμέρος τις προσωπικές μικροφιλοδοξίες και τα κομματικά βρωμοσυφέροντα και να ένωθουν σ' ένα κ'μμα και να κάμουνε μία Κυβέρνηση Οικουμενική, καθώς τη λένε, που νά κοιτάξει να σώσει ό,τι μπορέσει από το ναυαγισμένο σαπιοκάραβο. Όχι. Το σαπιοκάραβο μόνο από τα προσωπικά κόμματα θα

σωθεί—γιατί έπιτέλους σωτηρία είναι και το αποβούλιαγμα.

Νά ξεηγούμαστε. Δέ φταίει ο κ. Ράλλης, δέ φταίει ο κ. Θεοτόκης, δέ φταίει κανείς από τους παλιούς κι άπ' τους καινούριους Υπουργούς για ό,τι κακό έγινε και για ό,τι κακό θα γίνει. Για το κακό δέ φταίε και καλό δέν μπορούνε να κάνουν, στο άγαθή διάθεση κι αν έχουνε. Η ρίζα τοδ κακού είναι άλλο, είναι πιο βαθιά, είναι άπλωμένη σε όλο μας το Είναι. Και όλο μας το Είναι πρέπει ν' αλλάξει για να βρούμε τα γιατρεία. Δυστυχώς ούτε ο κ. Ράλλης ούτε κανένας άλλος από τους Υπουργούς του μάς δίνουν την παραμικρότερη έλπίδα πώς θα ζητήσουνε να βρούνε το κακό και νάν το χτυπήσουνε στη ρίζα του. Είναι και μένουμε Σωτήρες σήμερα, γιατί μάς σώσανε από τον κ. Θεοτόκη. Όπως θάναυ αύριο Σωτήρας ο κ. Θεοτόκης που άρθει να μάς σώσει από τους Υπουργούς του κ. Ράλλη. Κ' έτσι θα καρτερούμε πάντα το μεγάλο το Σωτήρα που θήρη ή να μάς σώσει από τους δυό τους κι από κάθε άλλο Σωτήρα της σειράς τους. Άδιάφορο αν ο Σωτήρας αυτός τύχει να λέγεται Σεφκέρ ή Έπανάσταση.

Α. Μ. ΜΟΙΡΑΣ

ΤΟ ΣΥΝΕΙΘΙΣΜΕΝΟ ΜΟΥ ΟΝΕΙΡΟ

Νές σε β' θιόρητο όνειρο και μάγο συχνοπλάθω
Κάποια γυναίκα άγνωρίστη που μ' αγαπάει σαν που
αγαπώ
Και που δέν είν' όλοτελα την πάσαν ώρα ίδια,
Ότι μάν άλλη πιο πολύ και που με νοιώθει σαν
εγώ.

Γιατί με νοιώθει και γι' αυτήν άλλοίμονο ή καρδιά
μου

Γίνεται μόνο διάφανη και μοναχά γι' αυτή
Δέν είναι πια ένα πρόβλημα. Τ' όγρο το μέτωπό μου
Νά μου δροσίση μόνο αυτή δακρύζοντας μπορεί.

"Αν είν' ξανθή, μελαχρινή ή καστανή, δέν ξέρω!
Τόνομά της όλόηχο, γλυκό φέρνω στο νο
Σά δυό που αγάπην έχουνε και που ή ζωή διώχνει
γι' άλλο.

Το βλέμμα της με βλέμματα παρόμοιο είν' αγαλμάτων
Και για φωνή της μακρινή κ' ένάρτη και σιγαή
Τό άλίγιστο έχει τών φωνών που περιτύλιξε ή σιγή.

Μετ. Σ. Σ.

ΠΩΔ ΒΕΡΛΑΙΝ

ΦΥΛΛΑΔΕΣ

ΤΟΥ ΓΕΡΟΔΗΜΟΥ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥ

Ταξίδενα, τώρα και τρία χρόνια, σι' Άγιο Όρος, και για διασκέδαση και για να κοιτάξω κάτι χειρόγραφα. Και σκαλίζοντας μία μέρα σιή Βιβλιοθήκη, πήρε το μάτι μου δεμάτι χαρτιά τυλιγμένα σε κεντημένο μαντίλι, με σταυρό άπ' έξω, κι από κάτω μεγάλα γράμματα, «Φυλλάδες του Γεροδήμου».

— Τί χαρτιά είν' αυτά; ρωτώ τον Καλόγερο που με συνόδευε.

— Κ' εγώ δέν καλοξέρω, άτοκρίνεται ο Καλόγερος. Πέρασε πρότεροι ένας γέρος από δώ και τ' άφηκε. Δέν ήθελε να πη μήτε πούθε ήρθε μήτε πού πήγαυε. Έβταν άμίλητος κι άκόντευτος. Εήγησε μόνο σιόν 'Ηγούμενο πώς αυτά είναι τα χειρόγραφα του, κι όποιος περαστικός επιθυμεί ως τα διαβάση, κι όποιος τα διαβάση από την άρχή ως το τέλος και του άρέσουν, μπορεί και να τα πάρη μαζί του.

— Και δέν τα διάβασε κανένας ως τώρα;

— Κανένας. Τάριξε ο 'Ηγούμενος μία ματιά, και μάς ειπε πώς είναι γραμμένα σε βάρβαρη γλώσσα. Τα κοιτάξε κ' ένας καθηγητής που ταξίδευε στα μέρη μας τις προάλλες, και σούφρωσε τα φρούδια του και τα χείλη του σαν το χορτάτο που βλέπει ξερό ψωμί.

— Είμαι περίεργος να τα δώ κ' εγώ, ειπα του Καλόγερου.

Και κάθισα κι άρχισα να διαβάσω. Και βλέποντας ο Καλόγερος πώς δέ μ' έπιανε άναγούλα κ' έμένα, μόνο διάβαζα κι όλο διάβαζα, με καλονόητισε (είτανε βράδυ), και μου ειπε, σαν άποτελειώσω, να κλειδώσω και να φέρω το κλειδί στο κελί του.

Πρέπει να κοντεύανε χαράματα σά' ξανάδεσα τα χαρτιά στο πανί. Τα πήρα σιήν άμασκάλη μου, έσβυσα το καντήλι, βγήκα και κλειδώσα την πόρτα. Τρέχω στο κελί και ξυπνώ τον Καλόγερο και του δίνω το κλειδί.

— Τα διάβασα όλα, του ειπα, κ' είναι δικά μου. Όρίστε αυτό το τάλλαρο για τη' κλωσύνη σου. Πηγαίνω τώρα σιόν άγωγιάτη μου, να ξεκινήσω με τη δροσιά. Έχε γεια, και προσκυνήματα σιόν 'Ηγούμενο.

Κ' έφυγα με τα χαρτιά του Γεροδήμου μαζί μου. Έβταν χτήμα μου, και δέν μπορούσε κανένας να μου τα πάρη. Μά οι Καλόγεροι είναι παράξενοι κάποτε, και δέν ήθελα ν' άρ-